

Zaak en documentnummer : Z/21/129279/D-348521

Commissievoorstel

Datum collegevergadering: 25 mei 2021

Datum raadsvergadering: 30 juni 2021

Portefeuillehouder : Wethouder G. Luth

Volgnummer :

Omschrijving bijlagen:

1. (voorlopige) begroting 2022 Afeer;
2. Oplegger DB besluit begroting 2022 Afeer;
3. Concept zienswijze;
4. (voorlopige) jaarrekening 2020 Afeer;
5. Algemene en financiële beleidskaders Afeer.

Onderwerp

Afeer: jaarrekening 2020 en begroting 2022

Besluit

1. Kennis te nemen van de (concept) jaarrekening 2020;
2. Kennis te nemen van de (concept) begroting 2022 van Afeer;
3. Een zienswijze af te geven ten aanzien van de (concept) begroting 2022 van Afeer.

Samenvatting

In de vergadering van 19 mei 2021 heeft het Dagelijks Bestuur (DB) van Afeer de (concept) begroting 2022 vastgesteld, zie bijlage 1. De begroting dient conform de Wet op de gemeenschappelijke regeling (Wgr) ter inzage te worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Iedere afzonderlijke raad heeft daarbij de mogelijkheid om op grond van art. 35 Wgr een zienswijze kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van Afeer. U wordt voorgesteld een zienswijze over de conceptbegroting naar voren te brengen. Het ligt in de planning dat het Algemeen Bestuur van Afeer in haar vergadering van 8 juli 2021 de conceptbegroting 2022 plus eventuele zienswijzen vaststelt.

In 2019 is de GR Afeer aangepast en is er een nieuwe verdeelsleutel vastgesteld. Op basis van deze nieuwe verdeelsleutel wordt de bijdrage (meerjarig) volgens een vast percentage vastgesteld. Voor Westerwolde is dit een percentage van 12,36%. De verdeling van de gemeentelijke bijdragen is voor 4 jaar (bestuursperiode) vastgesteld tot en met 2023.

De conceptbegroting die nu voor ligt valt voor de gemeente Westerwolde negatiever uit dan begroot. Er zijn hierbij een 2-tal factoren van invloed, namelijk de ontwikkeling van de netto toegevoegde waarde en de kostenontwikkeling. De bijdrage van de gemeente Westerwolde bedraagt voor 2022 € 3.479.000,-, en dus € 47.000,- hoger dan begroot.

Omdat Afeer geen eigen weerstandsvermogen vormt, liggen er een aantal risico's opgesloten in de begroting van Afeer. Deze risico's worden in dit voorstel behandeld.

Gelet op de ontwikkelingen rondom de gestelde ambities en behaalde resultaten met betrekking tot de netto toegevoegde waarde, wordt u voorgesteld om een zienswijze in dienen.

Relatie met Programmabegroting/beleid

Dit voorstel vloeit voort uit vigerend beleid (Gemeenschappelijke Regeling Afeer).

Motivering / alternatieven

In 2018 is Afeer gestart als het nieuwe werkleerbedrijf van de gemeenten Westerwolde, Pekela en Oldambt. Hieraan ten grondslag lag het document "Met vereende kracht doorpakken / Werk in Uitvoering 2018 – 2023". Naast de missie en visie van Afeer zijn hierin ook de ambities van Afeer weergegeven. Eén van die ambities is vertaald in een jaarlijks stijgende netto toegevoegde waarde (omzet minus aan de omzet gerelateerde kosten).

In de vastgestelde begrotingen van 2019, 2020 en 2021 is deze ambitie onverkort opgenomen. Zo werd in de begroting van zowel 2020 als 2021 voor het jaar 2022 uitgegaan van een te realiseren netto toegevoegde waarde van € 9.082.000 en zelfs met een stijging naar € 9.232.000 voor 2023. De werkelijkheid geeft nu een ander beeld. De concept jaarrekening 2020 laat nu een totale netto toegevoegde waarde zien van € 6.687.000, begroot was € 7.903.000. In 2019 kwam de netto toegevoegde waarde uit op € 6.758.000 (begroot € 7.940.000). De beoogde sterke jaarlijkse groei van de netto toegevoegde waarde is achteraf bezien derhalve niet realistisch gebleken.

Het DB van Afeer heeft daarom besloten de doelstelling rondom de netto toegevoegde waarde naar beneden toe bij te stellen. Dit had een flink nadelig effect op de begroting en de meerjarenraming. Het DB heeft daarom besloten enkele kostenbesparende maatregelen te treffen waardoor de concept begroting 2022 iets minder negatief uitpakt dan in eerste instantie berekend. Deze maatregelen zijn in bijgevoegde oplegger omschreven, zie bijlage 2.

Het is een positieve ontwikkeling dat er helderheid is rondom het daadwerkelijke probleem. In 2020 werd gedacht dat de Coronacrisis de veroorzaker was, dat blijkt niet zo te zijn. Het niet realiseren van de beoogde ambities rondom de netto toegevoegde waarde is in 2019 al ontstaan. We hebben nu de lijn te pakken om in te kunnen zetten op ombuigingen.

De daling van het aantal sw-medewerkers is per 2015 ingezet. Bij een gelijkblijvende netto toegevoegde waarde per sw-medewerker zou dat betekenen dat de totale netto toegevoegde nog verder gaat dalen. Echter, de netto toegevoegde waarde per sw-medewerker bij Afeer is de laatste jaren toegenomen. Bedroeg dit in 2020 nog € 736 per maand per sw-medewerker, bij een begrote netto toegevoegde waarde van € 7.600.000 in 2022 stijgt dit naar € 966 per maand per sw-medewerker. Het meest recente landelijke cijfer komt uit op € 891 (bron: Wsw thermometer 2018).

Aanpassing 2022

Het is niet realistisch om door te gaan met de verwachte groei van de netto toegevoegde waarde. De netto toegevoegde waarde per sw-medewerker zou dan tot een onverantwoord hoog niveau moeten stijgen (*er zit een plafond aan de mogelijkheden van de sw-medewerkers*) en het is voorts niet realistisch dat de (lokale) markt zoveel extra opdrachten kan leveren. Daarom is er voor gekozen, zoals hierboven reeds benoemd, om de netto toegevoegde waarde nu aan te gaan passen voor 2022 en daarbij aan te sluiten bij de doelstelling van 2021, namelijk € 7.600.000. Hiermee wordt dan ook gemotiveerd afgeweken van de destijds afgegeven meerjarenramingen. Afeer denkt deze doelstelling te gaan bereiken met een continuering en uitbreiding van de ingezette mechanisatie van productielijnen.

Risico's

Afeer vormt in principe geen eigen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen van Afeer wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Een eventueel nadelig saldo dient, conform de gemeenschappelijke regeling, door de deelnemende gemeenten bijgedragen te worden. Dit brengt een aantal risico's met zich mee:

1. Het nagenoeg niet aanwezig zijn van eigen vermogen, betekent dat er binnen Afeer geen ruimte is voor het opvangen van financiële tegenvallers. Westerwolde moet hier voor 12,36% voor staan.
2. Afeer heeft opnieuw een vrijstellingsverzoek ingediend met een beroep op het 'vrijstellingsartikel' in de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb), het zogenoemde 90%-criterium. Met betrekking tot de vrijstelling op basis van het 90%- criterium is nog geen uitspraak ontvangen over een meerjarige vrijstelling voor Afeer. Of er wederom vrijstelling wordt verkregen is op dit moment niet bekend. In deze begroting is uitgegaan van voortzetting van de vrijstelling en daardoor is er geen schuldpositie Vpb opgenomen. Mocht Afeer geen vrijstelling worden verleend, dan is dit van directe invloed op de voorliggende begroting.
3. Afeer slaagt er nog steeds in voldoende opdrachten binnen te halen, echter door het afnemende personeelsbestand bestaat het risico dat opdrachten terug gegeven moeten worden omdat Afeer in die zin niet leveren kan. Het risico bestaat dat hierdoor begrote opbrengsten en netto toegevoegde waarde mogelijk niet kunnen worden gehaald. Voorts is gebleken dat Afeer niet in staat is geweest de gestelde doelstellingen rondom de netto toegevoegde waarde te behalen.

Het risico bestaat dat ook de bijgestelde doelstelling niet wordt behaald, daarom is het van wezenlijk belang dat Afeer ombuigingen realiseert om de kostenkant naar beneden te brengen.

4. de Coronacrisis: medio 2021 is de Coronacrisis nog steeds gaande. Het is nog niet duidelijk of over het jaar 2021 extra compensatiemiddelen van het Rijk beschikbaar zullen worden gesteld. Er is dus nog niet in te schatten welk effect dit gaat hebben op de exploitatie van Afeer voor 2021 en verdere jaren. Dit heeft consequenties voor de te verwachten opbrengsten. In de begroting 2022 is verder geen rekening gehouden met de gevolgen van de Coronacrisis.
5. Beschut Werken: Positief is de ontwikkeling dat gemeenten het quotum voor nieuw Beschut werk halen en dat veel van deze mensen een goede beschutte werkplek bij Afeer vinden. Minder positief is het feit dat er door het Rijk op de vergoedingen voor nieuw Beschut werk gekort wordt. De financieringssysteem van Beschut Werken is daarom een risico, de landelijke taakstelling zal steeds verder toenemen en de rijksinkomsten zijn onvoldoende op de kosten te dekken.
6. Er zijn maatregelen genomen om de gemeentelijke bijdragen in 2022 naar beneden toe bij te stellen, als verwoord in bijlage 2. Het nemen van deze maatregelen heeft als risico, dat indien bijvoorbeeld de cao wijzigingen etc. wel worden doorgevoerd, wij in 2022 met een begrotingswijziging zullen worden geconfronteerd.

Meerjarenraming 2022 – 2025

De meerjarenraming komt uit op een exploitatietekort van € 25.567.000,- in 2025.

Op basis van de huidige verdeelsleutel zouden de GR-gemeenten dan onderstaande bedragen ongeveer moeten bijdragen:

(bedragen x € 1.000,-)

	percentage	2022	2023	2024	2025
Gemeente Oldambt	64,91%	18.272	17.536	17.161	16.596
Gemeente Pekela	22,73%	6.398	6.141	6.009	5.811
Gemeente Westerwolde	12,36%	3.479	3.339	3.268	3.160
Totaal	100,0%	28.149	27.016	26.438	25.567

In onderstaande tabel zijn de cijfers uit de meerjarenbegroting van Afeer en ter vergelijking de huidige cijfers van de gemeentelijke meerjarenbegroting (op basis begroting 2021 Afeer) weergegeven.

Meerjarenraming Afeer (bedragen x € 1.000).

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Nieuwe bijdrage	3.479	3.339	3.268	3.160
Structureel beschikbaar	<u>3.432</u>	<u>3.339</u>	<u>3.268</u>	<u>3.268</u>
Verschil voor Westerwolde	47	0	0	-108

Wij zijn verplicht deze bijdragen in de begroting van de gemeente Westerwolde 2022 op te nemen.

Bovenstaande geraamde bijdragen aan Afeer zijn in 2022 € 47.000,- hoger dan in de meerjarenbegroting van Westerwolde is opgenomen, voor 2023 en 2024 gelijk en in 2025 € 108.000,- lager.

Zienswijze begroting 2022

In het DB van 19 mei 2021 is besloten dat Afeer een benchmark gaat uitvoeren met betrekking tot de kosten en omvang van de ambtelijke organisatie. Dit met als doel om inzicht te krijgen in wat de organisatie Afeer nodig heeft bij een niveau van de netto toegevoegde waarde die een lagere groeicurve laat zien. Gelet op de ontwikkelingen rondom de gestelde ambities en behaalde resultaten met betrekking tot de netto toegevoegde waarde en de hieromtrent benoemde risico's voor de gemeente Westerwolde, wordt u geadviseerd om hierover een zienswijze in te dienen. Voor de concept zienswijze wordt u verwezen naar bijlage 4.

Jaarrekening 2020 Afeer en algemene en financiële beleidskaders, zie bijlage 5 en 6:

In de 2e week van januari 2021 is – in kader van het beroep doen op de corona-compensatie gelden – aan de gemeenten aangegeven dat het voorlopig geprognostiseerde exploitatieresultaat uitkomt op € 1.388.900 negatief (uitvoering DB besluit 13 januari 2021). Gemeenten hebben dit bedrag terstond voldaan. Daarmee kwam het voorlopig geprognostiseerd resultaat uit op nihil. Nadien zijn er in de 2e helft van januari nog enkele kosten verwerkt in de 2020 administratie. Daarmee komt het definitieve resultaat uit op € 48.000 negatief.

Het algemeen bestuur zal worden voorgesteld om dit volledig te dekken vanuit de aanwezige algemene reserves.

De definitieve – opgemaakte – versie zal door het algemeen bestuur worden vastgesteld tijdens haar vergadering van 8 juli 2021. U wordt voorgesteld kennis te nemen van de voorlopige jaarrekening 2020 van Afeer.

Financiën

De meerjarenraming van de (voorlopige) begroting 2022 Afeer komt voor 2022 en 2025 niet overeen met de meerjarenraming in onze begroting. Het verschil zal worden verwerkt bij de begroting 2022.

Aanpak / uitvoering

Na behandeling in uw raad wordt het bestuur van Afeer schriftelijk geïnformeerd. Het ligt in de planning dat het Algemeen Bestuur in haar vergadering van 8 juli 2021 de concept begroting 2020 plus eventuele zienswijzen vaststelt. De zienswijze dient dus uiterlijk begin juli 2021 aan het Algemeen Bestuur van Afeer te worden aangeboden.

Wedde, 25 mei 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

H. Scheper,
gemeentesecretaris

J. Velema,
burgemeester

No.

De raad van de gemeente Westerwolde;

op voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 25 mei 2021, no.Z/21/129279/D-348521, afdeling Samenleving;

besluit:

1. Kennis te nemen van de (concept) jaarrekening 2020;
2. Kennis te nemen van de (concept) begroting 2022 van Afeer;
3. Een zienswijze af te geven ten aanzien van de (concept) begroting 2022 van Afeer.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 30 juni 2021.

De raad voornoemd,

raadsgriffier

voorzitter

